

**B'AJXOM TETZ WI'TNUM
E'CH B'ANB'IL TANE'N NATZAN B'AJXOM TETZ WI'TNUM TAN TAQ'LE'N
TAN MAQLE'N WITZ IL YE AT KY'IXB'ELIL XHCHIXO'L WUNAQ YE NATZAN
B'ENE'NTZI'N PAXIL EJNIN KAWU'N TAN TELE'NKU'N QB'AL TE'J**

PAXIL, KYAJ TAJLAL XAW JUNIO TETZ YOB' 2020

**XTX'EXA'N B'ANB'IL TANE'N ELNAQTZAJ LE KYAJAL TAJLAL XAW MAYO
TETZ YOB' 2020 EJNIN TU JE'NAQ TX'EXO'N TE'J LE JUQLAJ, JUNAQ
KYAJ EJNIN LE JUNAQ JUNLAJ XAW MAYO TETZ YOB' 2020**

TANTU'

Le Wi'tz Ka'wl Tetz Witnum, nataltaj ye Wi'tnum Paxil, tajwe'n sweqtib' tan ky'iky'la'n te'j wunaq ejnin e'ch najb'il ncha'tz nataltaj ye i stantzal wunaq i'tz jun ama'l at tetz qale kye'l jun tz'el q'ej; na i'tz jun ama'l at skyetz kyeqil wunaq; ejnin cha'tz ye e'ch ka'wl at tib'aj meb'i'l tu puntil q'u'j kmon ejnin ye aq'un chin nab'ixe' le xe'tzb'il xtisya' witnum; kyeqil e' wi'tz kmon tajwe'n Ichijoy puntil tan b'anla'n tane'n ye nb'i nataltaj le puntil jun witnum.

Ye, chin xom te'j **Ka'wl tetz Wi'tnum tajlal 5-2020, 6-2020, 7-2020, 8-2020 ejnin 9-2020** ye B'ajxom tetz Wi'tnum skyuch' Wi'tz Ky'iltqanil Aq'un tetz Wi'tnum, ye b'ajx kyaj ka'wl, kuja'nt le e'ch ka'wl tajlal **8-2020, 9-2020, 21-2020** ejnin **22-2020** tetz Kmon witnum, qale txolxe't, nakujlij ejnin xhch'uyse'n tyempil stzib'lal tan maqle'n witz il at ky'ixb'elil xhchixo'l wunaq natzan b'ene'ntzi'n Paxil, , ye chin nakyiwsatib' le Wi'tz Ka'wl tez Wi'tnum Paxil ye natajltaj ye muni B'ajxom tetz Wi'tnum i'tz talche'n e'ch ka'wl ye at chitajwe'nil ye nanokyen jun il le wi'tnum, ejnin tajwe'n l'tal stzib'lal tetz kmon tib'aj e'ch chamo'nib'.

Ye, i le kyajlal tajlal xaw *mayo* tetz yob' 2020 elnaqet'zaj e'ch B'anjil Tane'n tan B'ajxom tetz Wi'tnum tan maqle'n witz ye il ye at ky'ixb'elil xhchixo'l wunaq ye natzan b'ene'ntzi'n Paxil ejnin E'ch Ka'wl tan Toke'n le Ajal tan ky'iky'le'n chitz'ajb'il wunaq, ye xhch'uyse'n tajlal q'ej ejnin xtx'exe'n le juqlaj, junaq kyaj ejnin junaq junlaj tajlal xaw *mayo* tetz yob' 2020 tan maqle'n witz tan kyi b'ene'n lo'on jun xlapun yab'il nab'i'aj *COVID-19*, cha'stuntetz chin tajwe'n ixh'nin lb'anlij tane'n e'ch B'anjil Tane'n elnaqet'zaj tan maqle'n witz yab'il at b'ena'ntzi'n ejnin nataj xtx'exa'n jujun e'ch ka'wl ye xhch'eyanq skye'j kyeqil kmon.

Ye chin tajwe'nin maqxij witz kob'ox q'ej ama'l at tetz wunaq ye nataltal le Wi'tz Ka'wl tetz Wi'tnum Paxil, ye e'ch Ka'wl tetz Witnum ejnin e'ch ka'wl tetz b'ene'ntzi'n ate' tan tele'nku'nqb'al kawuktuntu' te'j ye nb'i natal le U'j Ok Chikuj Ajkaw Te'j Tib'aj Ama'l Skyetz Wunaq tetz Ab'ya Yala, tzintxola' skyetz kyeqil wunaq, Ky'iltqanil Aq'un tetz Wi'tnum, aq'unwil tetz Wi'tnum, aq'unb'il tetz Wi'tnum, aq'unb'il chichuk nachib'ankyib' tzine'j Paxil ejnin tetz B'ene'ntzi'n, tan tele'n chitxum tetz ejnin tan b'anle'n tane'n e'ch ka'wl tetz B'ajxom tetz Wi'tnum, tajwe'n l'tz'ok le ajal tan tele'nku'n qb'al te'j, tzintxole' kob'ox stzib'lale'j.

Ye jachijal e'ch jilwitz ch'eya'n ejnin natzan aq'un te'j e'ch jilwitz poq tetz ch'eya'n tantu' il nab'ajij tan yab'il COVID-19, chitane'n, Xajb'il at tan Xhch'eya'n Najb'il nqo *Fondo Bono Familia*, Xajb'il tan Kolche'n te'j Aq'un nqo *Fondo para la Protección del Empleo*, Xajb'il tetz K'mo'nin tan Xe'tzb'aje'nku'n Aq'un nqo *Fondo de Crédito para la Capital de Trabajo*, cha'stzuntetz chin tajwe'nkunin ye e'ch jilwitz ka'l kolol poq tu kyeqil e'ch taq'unb'il chaq'ujq tan b'anle'n tane'n, ntintu' tajwe'n chib'an tane'n e'ch jilwitz puntil tan ky'iky'lo'nib' tan aq'un te'j e'ch jilwiltz xajb'ila's ye natzan taq'le'n.

CHA'STZUNTETZ:

Tantu' in B'ajxom Tetz B'anol Ka'wl Wi'tnum, chin xomkyen te'j e'ch munl ejnin aq'un, chin xe'toq tan txole'n:

XTX'EXA'N E'CH B'ANB'IL TANE'N NATZAN B'AJXOM TETZ WI'TNUM TAN TAQ'LE'N TAN MAQLE'N WITZ IL YE AT KY'IXB'ELIL XHCHIXO'L WUNAQ YE NATZAN B'ENE'NTZI'N EJNIN E'CH KA'WL TAJWE'N TAN TELA'NKU'N TE'J

Tan tele'n chitxum e' wunaq tetz, tan toka'n le ajal ejnin tan xkone'n ka'wl tetz B'ajxom Wi'tnum, ye xe'tzb'il jun txolb'ila'j ejnin tan ky'iky'la'n chin at xhchiq'ab' e' **Xmayol Chitzantzal wunaq** ejnin **Xtisy' xhchixo'l wunaq**, ye chin naxkon tan b'anle'n b'a'n xhchixo'l wunaq tetz Wi'tnum.

Kyeqil e'ch puntil natzan xmaye'n tan maqle'n witz e'ch txolb'il tan b'anle'n b'a'n xhchixo'l kyeqil e' wunaq tetz witnum paxil, chin xkon le kyeqil e'ch ama'l tetz Witnum Paxil, alchoq ama'l nqo xo'nb'il ye chin ate' le ama'l tetz Wi'tnum ejnin chin naxomkyen te'j puntil at le e'ch ka'wl, ncha'tz qale tz'aq'le't chiq'ej e'ch q'u'j kmon ye echa'n chiwitz le Wi'tnum.

B'AJX: XHCH'UYSE'N TYEMPIL EJNIN XKONSE'N AK'AJ KA'WL.

Ixhnin sb'anxox tane'n e'ch txolb'il ye jamaqlij witz kob'ox q'ej le e'ch ka'wl tetz B'ajxom tetz Wi'tnum ye tela'ntzaj le **kyajlaj tajlal xaw mayo tetz yob' 2020 ejnin je'n tx'exo'n le juqlaj, junaq kyaj ejnin junaq junlaj tajlal xaw mayo te'j yob'a'j**, jalenku'n tz'eltzaj ak'aj stzib'lal ye tajwe'n tz'elku'n qb'al te'j ejnin ye e'ch aka'j stzib'lal tz'okponkyen tu stz'a'pl itz e'a'j ye chitz'ib'loq le mu'xh ama'le'j:

Ye e'ch ka'wle'j tz'okopon le ajal ejnin xe'toq b'anla'n tana'n niky'aqb'al le **PYERNES O' TAJLAL XAW JUNIO TETZ YOB' 2020** o' ch'ich' jalchan.

KA'P: XTX'IXPE'N YE TYEMP TAN TOKE'N LE AJAL YE MAQB'IL WITZ XO'N YE NAB'AJIJ.

Jepon tx'exo'n ye **KA'PI'N Ka'wl le tajlal 1º, literal e** ye tele'ntzaj kyajlaj tajlal xaw mayo tetz yob' 2020, ye je'naq tx'exo'n le e'ch Ka'wl tetz Wi'tnum ye tele'ntzaj juqlaj, junaq kyaj ejnin junaq junlaj tajlal xaw mayo tetz yob' 2020, "KY'IKLE'N CHITZANTZAL KYEQIL WUNAQ EJNIN E'CH

MAQLE'N WITZ XO'N NAB'AJIJ" qale tz'okopone't aka'j stzib'lal le insiso vi) ye chin sb'ane'kyen chine'j:

"vi) Ye ky'iltqanil ejnin e' aq'unwil tetz Ka'l Kolol Poq tetz Paxil, tetz e'ch ky'iky'lontetz te'j poq, tetz kmonxku'tx ejnin tetz jilwitz ka'l kolol poq ye aq'ij ama'l skyetz tan kyaq'uje'n, tajwe'n xkon jun techl aq'unb'il skyetz qale nachaq'oje't ejnin jun techl tan kuja'n ye b'a'n chixonku'n tan b'ane'n e'ch jilwitz u'j le or ye maqij witz tan b'aje'nku'n xo'n ye natalzaj le jun ka'wla'j"

“TOXI'N: XTX'EXA'N PUNTIL YE E'CH AQ'UN TAJWE'N CHIXOMKYEN TE'J KA'WL WI'TNUM.

Kupon tzajsu'n literal a) tetz tajlal 2) at le QAQI'N Ka'wl tetz Wi'tnum ye tele'ntzaj le kyajlal tajlal xaw mayo tetz yob' 2020, ye je'naq tx'exo'n le juqlaj, junaq kyaj ejnin junaq junlaj tajlal xaw mayo tetz yob' 2020, “YE E'CH AQ'UN TAJWE'N CHIXOMKYEN TE'J E'CH OR NATAL LE KA'WL WI'TNUM.”

KYAJI'N: AK'AJ STZIB'LAL TZ'OKOPON TE'J KA'WL TETZ WI'TNUM.

Tz'okopon ye WAQLAJI'N Ka'wl te'j Ka'wl tetz Wi'tnum ye ixhnin natzan b'ane'n tane'n, ye chin sb'ane'kyen chine'j:

“WAQLAJI'N: YE E'CH AQ'UN TZ'OKOPON XTXIME'N KYE'J TAN PILE'N TAN CHIB'ANLE'N TANE'N JUN TIRT EJNIN TAN B'AJE'N MA'LE'N KYE'J.

PUNTIL TAN PILE'N YE CHEB'KUNTU' LB'IXE' JUN TIR TAN XKONSE'N E'CH XO'NB'IL LE XETNUM TETZ ARMIT: TRANSMETRO. Ye tpilta' tetz Armit, kuj lb'ixb'aj le qaq ejnin juq tajlal xaw junio tetz yob' 2020 tan pile'n tan chixkone'n jun tir e'ch *transmetro* le'aq e'ch ama'l ye lb'ixb'ajku'n, qale b'ane't tane'n e'ch puntil tan ky'iky'lo'nib' ye b'ixb'a'nt tan Kmon Ky'iltqanil Xmaya'n Chitzantzal ejnin Ch'eyb'ilkyetz Wunaq ejnin chixe'tzb'ajku'n tan xome'nkyen qb'al te'j e'ch puntil weq.

Ye e' b'ajxom tetz tpilta' tajwe'n xkon alchoq jilwitz puntil kya'n tan txole'n skyetz e' wunaq ye xkonsonq xo'nb'ila's tib'aj e'ch jilwitz puntil tan ky'iky'lo'nib', na'skyetz ama'lil qale chixona'tku'n xo'nb'il, b'i oril, jatna' jamel ejnin stzib'lal tib'aj junt tx'aqaj taqle'n. Ye e' wunaq tajwe'n che'liku'n te'j e'ch ka'wl ye lchib'ixb'aj e' b'ajxom tetz tpilta' tib'aj ye jatna' wunaq kuj lchije' tul ye jujunchoq xo'nb'ila's.

Ye Kmon Ky'iltqanil Xmaya'n Chitzantzal ejnin Ch'eyb'ilkyetz Wunaq, Ky'iltqanil tan Xmaye'n e'ch II tib'aj Covid-19 tetz B'ajxom Wi'tnum ejnin Tpilta' tetz Armit, tajwe'n chijilon tib'aj xhe'n puntilnin chib'an e'ch taqle'n tan chib'ital e'ch stzib'lal ye lxon skyetz tan chipaqxe'n jun tir e'ch xomb'il le tnum ejnin solte'jlen tnum tan aq'un"

Kyeqil e'ch ka'wla'j tz'elpon chitzib'lal b'ene'ntzi'n Paxil ejnin tz'elpon le U'j Oponsb'il Stzib'lal tetz Abya Yala, tan txole'n skyetz kyeqil wunaq qale chixkone't kyeqil e'ch puk'sb'il stzib'lal ejnin e'ch q'instzib'lal, na laqe'lchan tajwe'n tz'ok b'ane'n tane'n e'ch ka'wla'j.

COMUNÍQUESE Y CÚMPLASE

ALEJANDRO EDUARDO GIAMMATTEI FALLA
PRESIDENTE CONSTITUCIONAL

HUGO ROBERTO MONROY CASTILLO
MINISTRO DE SALUD PÚBLICA Y ASISTENCIA SOCIAL

LEYLA SUSANA LEMUS ARRIAGA
SECRETARIA GENERAL
DE LA PRESIDENCIA DE LA REPUBLICA